رویداد

توقیف و رفع توقیف اوراق بهادار الکترونیک شد

مدیر امور حقوقی و انتظامی سازمان بورس و اوراق بهادار با تشریح پیگیری‌های سازمان و تلاش‌های سپرده‌گذاری مرکزی در سال‌های ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ از تبدیل روش سنتی توقیف و رفع توقیف اوراق بهادار به روش الکترونیک با اتصال به سامانه‌های قوه قضاییه خبر داد و گفت: هدف مشترک ارکان بازار سرمایه و قوه قضاییه، الکترونیکی‌سازی فرآیندهای حقوقی و قضایی، چابک‌سازی فرآیندها و حذف بروکراسی زاید با اقدام در لحظه با هدف حفظ حداکثری حقوق سرمایه‌گذاران و ذی‌نفعان پرونده‌ها است.

سید مهدی موسوی خوشدل با اشاره به پیگیری‌های این مدیریت از طریق اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقای سلامت بازار سرمایه در طول سال گذشته و سال جاری، از به نتیجه رسیدن هم‌کاری‌ها و هماهنگی‌های سازمان بورس، سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سمات) با مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه و همچنین دادستانی کل کشور و معاونت راهبردی قوه قضاییه به عنوان مسوول اجرای سند تحول و تعالی قوه قضاییه در راستای اجرای راهکار شماره ۸۲ سند مذکور با عنوان الکترونیکی‌سازی فرآیندهای توقیف انواع دارایی خبر داد.

مدیر امور حقوقی و انتظامی سازمان بورس و اوراق بهادار افزود: ۲ سرویس توقیف و رفع توقیف اوراق بهادار توسط سپرده‌گذاری مرکزی ایجاد و مستقر شده است و مراجع قضایی بهره‌بردار می‌توانند با استفاده از این سرویس‌ها، دستورات توقیف یا رفع توقیف اوراق بهادار در پرونده‌های حقوقی و کیفری، اعم از قرارهای تأمینی یا در مرحله اجرای احکام قضایی را صادر کنند. مرجع قضایی پس از ارسال شناسه مورد نظر و ثبت مبلغ درخواستی برای توقیف یا درج توقیف کل دارایی موجود شخص، درخواست خود را ثبت می‌کند و سامانه به محض دریافت درخواست، به صورت هوشمند دارایی شخص تا سقف مبلغ اعلامی را شناسایی کرده و سپرده‌گذاری با رعایت الگوی از پیش طراحی شده نقدشوندگی انواع اوراق بهادار، نسبت به توقیف انواع اوراق شخص اعم از سهام، اوراق مشارکت و غیره اقدام می‌کند.

موسوی خوشدل اعلام کرد: پاسخ به درخواست توقیف اوراق بهادار به صورت مکانیزه انجام می‌شود و نتیجه اجرای عملیات در قالب پیام به مرجع قضایی ارایه می‌شود. در این سرویس امکان استعلام مجدد و مشاهده وضعیت نهایی توقیف از یک روز کاری پس از ثبت درخواست فراهم شده است و در سرویس رفع توقیف نیز مرجع قضایی صرفاً با ارسال شناسه مربوط امکان رفع توقیف تمام دارایی‌های بورسی مشمول دستور قضایی را در اختیار خواهد داشت. در فرآیند رفع توقیف بدون نیاز به دریافت اطلاعات تکمیلی مانند ارزش روز دارایی و مبلغ توقیف، دارایی به صورت مکانیزه از وضعیت توقیف خارج می‌شود. او افزود: در گذشته به دلیل طولانی شدن فرآیند مکاتبات فی‌مابین مراجع قضایی و سپرده‌گذاری فاصله زمانی قابل توجهی میان صدور دستور تا اجرای آن ایجاد می‌شد که ممکن بود حقوق اشخاص را تحت‌الشعاع قرار دهد که با راه‌اندازی این سرویس این دستورات به صورت سیستمی و در لحظه انجام خواهد گرفت. پس از اتصال این سرویس‌ها که از طریق گذرگاه خدمات دولت (GSB) با همکاری سازمان فناوری اطلاعات انجام گرفته است، سایر مراجع قانونی مشابه مانند سازمان امور مالیاتی، سازمان تعزیرات حکومتی و غیره نیز می‌توانند با کسب مجوزهای لازم از این سرویس‌ها بهره‌برداری کنند.

سقوط نسبت P/E بازار سرمایه به زیر ۶ واحد

نسبت P/E بازار سرمایه به ۵،۸ واحد رسید؛ سطحی که در گذشته محرکی برای بازگشت تقاضا به بورس بوده است. نسبت قیمت به سود (P/E) بازار سرمایه با ادامه اصلاح قیمت سهام و انتشار گزارش‌های عملکرد شرکت‌ها به حدود ۵،۸ واحد کاهش یافته است؛ سطحی که فاصله اندکی با کف ۵،۱ واحدی ثبت‌شده در شهریور ۱۴۰۴ دارد و از منظر تاریخی یکی از محدوده‌های مهم ارزندگی بازار محسوب می‌شود. بررسی روند این شاخص نشان می‌دهد نسبت P/E بازار سرمایه اکنون به کمتر از ۶ واحد رسیده است؛ محدوده‌ای که در دوره‌های گذشته بارها به عنوان یک سطح حمایتی برای بازار عمل کرده و زمینه بازگشت تدریجی تقاضا را فراهم کرده است. نسبت P/E یکی از مهم‌ترین شاخص‌های ارزش‌گذاری سهام است و نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران برای هر واحد سود شرکت‌ها حاضرند چند برابر آن پرداخت کنند. کاهش این نسبت معمولاً به معنای افزایش نسبی ارزندگی سهام است؛ به‌ویژه زمانی که افت P/E ناشی از کاهش قیمت سهام باشد و سودآوری شرکت‌ها در سطح مناسبی باقی مانده باشد. در شرایط کنونی، کاهش این نسبت به محدوده ۵،۸ واحدی بیانگر آن است که بخش مهمی از ریسک‌های سیاسی و اقتصادی در قیمت سهام منعکس شده و بازار با احتیاط بیشتری شرکت‌ها را ارزش‌گذاری می‌کند. بررسی رفتار تاریخی بازار سرمایه نشان می‌دهد نسبت P/E در محدوده ۶ واحد، طی سال‌های گذشته در بسیاری از مقاطع به‌عنوان یک سطح حمایتی عمل کرده است. در این سطوح، سرمایه‌گذاران بلندمدت معمولاً با توجه به جذاب‌تر شدن ارزش‌گذاری شرکت‌ها، تمایل بیشتری به ورود نقدینگی نشان داده‌اند. با این حال، کارشناسان تأکید می‌کنند که پایین بودن نسبت P/E به‌تنهایی تضمین‌کننده رشد بازار نیست. تداوم سودآوری شرکت‌ها، ثبات متغیرهای کلان اقتصادی، کاهش ریسک‌های سیاسی و بهبود انتظارات سرمایه‌گذاران از جمله عواملی هستند که می‌توانند این شاخص را به محرکی برای رونق دوباره بازار تبدیل کنند. رسیدن نسبت P/E بازار به ۵،۸ واحد، در کنار فاصله اندک آن با کف ۵،۱ واحدی شهریور ۱۴۰۴، نشان می‌دهد بازار سرمایه از منظر ارزش‌گذاری در یکی از جذاب‌ترین سطوح خود طی ماه‌های اخیر قرار گرفته است. از این رو، در صورت کاهش نااطمینانی‌های اقتصادی و تداوم عملکرد مناسب شرکت‌های بورسی، این محدوده می‌تواند بار دیگر به سکوی بازگشت تدریجی تقاضا و بهبود روند معاملات تبدیل شود.

«تعادل» روند معاملات بازار سهام را بررسی می‌کند

بورس زیر فشار ریسک‌های سیستماتیک

شاخص‌های بازار سهام در آخرین روز کاری هفته حرکتی معکوس داشتند و در این روز شاهد افت شاخص کل و صعود شاخص هم وزن بودیم. بازار سرمایه همچنان تحت تاثیر اخبار ژئوپلیتیک است و همین موضوع باعث شده شاهد نوسان روزمره در بازار باشیم.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که بورس از منظر ارزشگذاری با ریسک جدی و خاصی مواجه نیست و حتی برای سرمایه‌گذاری بسیار ارزنده است؛ اما مساله اساسی اینجاست که ریسک‌های سیستماتیک اجازه ورود نقدینگی و صعود بازار را نمی‌دهند. به نوعی این ریسک‌ها تبدیل به یک مقاومت جدی در بازار شده‌اند. امسال کشور شرایط نسبتا بدی را تجربه کرد و شاهد شروع جنگ در کشور بودیم، همین موضوع باعث شد که بسیاری از بازارهای مالی با بازدهی منفی مواجه شدند؛ اما شاهد آن بودیم که بسیاری از شرکت‌های بورسی صورت مالی بسیار مثبتی از خود به نمایش گذاشتند و همین موضوع باعث شد که ورود نقدینگی به بازار سهام ادامه‌دار باشد.

در حال حاضر مهم ریسک بازار را می‌توان ریسک‌های سیستماتیک دانست و پس از آن مقام دوم به نرخ بهره و در نهایت به ناترازی انرژی میرسد. این موضوع در حالی است که طی سال‌های گذشته ناترازی مهم‌ترین معضل افت بازار و خروج نقدینگی از بازار به حساب می‌آمد و اکنون به علت شرایط جنگی نوع ریسک بازار نیز تغییر کرده است.

حال در چنین شرایطی شاهد نوسان بازار هستیم. در اصل برخی از سرمایه‌گذاران ترس از تعطیلی بازار و افزایش دامنه جنگ دارند و به همین علت در نقش فروشنده در بازار ظاهر شده‌اند. درست است بازار ارزندگی و سودسازی مطلوبی دارند اما مساله اساسی اینجاست که بسیاری از سرمایه‌گذاران به واسطه ترس‌های ناشی از ریسک‌های سیستماتیک ترجیح می‌دهند سهام خود را نقد کنند تا در بروز مشکل و افزایش شعله‌ها و تعطیلی بازار همانند جنگ ۴۰ روزه نقدینگی کافی داشته باشد.

در معاملات روز اخیر نیز بازار نوسانی شد و شاهد آن بودیم که شاخص کل بورس منفی و شاخص هم وزن مثبت بود. بازاری که در شروع معاملات با نشانه‌هایی از تحرک مثبت و افزایش تقاضا همراه بود، اما هرچه از زمان معاملات گذشت، فشار عرضه در نمادهای بزرگ‌تر افزایش یافت و در نهایت شاخص کل منفی شد.

در پایان معاملات، شاخص کل بورس تهران با افت ۳ هزار و ۵۷۲ واحدی، معادل ۰،۰۷ درصد، در سطح ۴ میلیون و ۸۸۳ هزار واحد ایستاد. شاخص هم وزن نیز با رشد ۹ هزار و ۳۳۱ واحدی معادل ۰،۶۹ درصد، تا ارتفاع یک میلیون و ۳۵۶ هزار واحد بالا رفت. این واگرایی میان دو نماگر اصلی بازار، نشان داد اینکه فشار فروش بیشتر متوجه شرکت‌های بزرگ و شاخص‌ساز بوده، اما در بدنه بازار هنوز جریان تقاضا فعال است و سرمایه‌گذاران خریدار سهام خرد هستند.

معاملات روز چهارشنبه در ساعات ابتدایی با برتری نسبی خریداران آغاز شد. بسیاری از نمادها در محدوده مثبت معامله می‌شدند و شاخص کل نیز در همان دقایق نخست وارد فاز صعودی شد. این فضای مثبت، در نگاه اول این انتظار را ایجاد کرده بود که بازار بتواند به روند رو به رشد روزهای قبل ادامه دهد، اما این خوش‌بینی آنچنان پایدار نماند. با افزایش تدریجی عرضه‌ها، به‌ویژه در برخی نمادهای بزرگ، تعادل بازار به سمت احتیاط بیشتر حرکت کرد و شاخص کل به مرور از اوج روزانه فاصله گرفت.

با وجود این تغییر مسیر، میزان افت نهایی شاخص کل چندان سنگین نبود و همین موضوع باعث شد که بسیاری از تحلیلگران همچنان روند بورس را متعادل بدانند. در واقع، افت محدود شاخص کل بیشتر از آنکه نشانه ضعف جدی در سمت تقاضا باشد، می‌تواند به عنوان واکنشی طبیعی به رشد روزهای اخیر و تمایل معامله‌گران به شناسایی سود ارزیابی شود. از این منظر، بازار چهارشنبه بیش از آنکه نزولی باشد، وارد مرحله‌ای از بازتنظیم و استراحت شد و همچنان روند معاملات متعادل ارزیابی می‌شود.

در سوی دیگر، شاخص هم‌وزن بار دیگر نشان داد که تمایل سرمایه‌گذاران همچنان به سمت نمادهای کوچک‌تر و متوسط بازار بیشتر است. هرچند این شاخص نیز در جریان معاملات بخشی از رشد اولیه خود را از دست داد و از سقف روزانه عقب نشست، اما در نهایت توانست در محدوده مثبت بسته شود. این اتفاق نشان می‌دهد برخلاف فشار عرضه در برخی بزرگان بازار، در بسیاری از سهم‌های کوچک‌تر همچنان تحرک خرید وجود داشته و معامله‌گران نسبت به آینده کوتاه‌مدت این گروه‌ها خوش‌بین‌تر بوده‌اند.

انتشار صورت مالی‌ها

یکی از عوامل اثرگذار بر روند، توجه بازار به گزارش‌های فصلی شرکت‌ها بود. در روزهای اخیر، برخی شرکت‌های بورسی صورت‌های مالی و گزارش‌های عملکردی مطلوبی منتشر کرده‌اند و همین موضوع باعث شده جریان تقاضا به سمت این نمادها متمایل شود. شرکت‌هایی که توانسته‌اند در گزارش‌های دوره‌ای خود عملکردی مناسب از سودآوری، فروش یا بهبود عملیات ارایه دهند، در معاملات روز اخیر با استقبال بیشتری مواجه شدند و در مواردی عملکردی فراتر از میانگین بازار ثبت کردند.

این چرخش نقدینگی به سمت سهم‌های دارای پشتوانه بنیادی، از جمله نکات مهم معاملات چهارشنبه بود. در شرایطی که شاخص کل به دلیل فشار فروش در نمادهای شاخص‌ساز منفی شد، بخشی از بازار همچنان سبز ماند و همین موضوع مانع از شکل‌گیری فضای عمومی منفی در تالار شیشه‌ای شد. به بیان دیگر، سرمایه‌گذاران در معاملات روز اخیر بیش از آنکه به دنبال خریدهای هیجانی و گسترده باشند، تمرکز خود را بر نمادهای منتخب و برخوردار از محرک‌های بنیادی قرار دادند.

در پایان معاملات، ۴۱۰ نماد در محدوده مثبت قرار گرفتند، در حالی که ۲۴۳ نماد با افت قیمت به کار خود پایان دادند. این برتری نسبی تعداد نمادهای مثبت نسبت به منفی، نشان می‌دهد هرچند شاخص کل افت کرده، اما کلیت بازار در اختیار فروشندگان نبوده است. در واقع، توزیع بازدهی میان نمادها به گونه‌ای بوده که بخش بزرگی از بازار توانسته در برابر فشار عرضه مقاومت کند.

از سوی دیگر، وضعیت صف‌های خرید و فروش نیز برتری نسبی تقاضا را نشان می‌دهد. تعداد ۲۵۱ نماد با صف خرید مواجه بودند، در حالی که تنها ۹۷ نماد در صف فروش قرار داشتند. علاوه بر این، ارزش سفارش‌های خرید به ۵ هزار و ۹۵۳ میلیارد تومان رسید که اختلاف قابل توجهی با ارزش سفارش‌های فروش در سطح یک هزار و ۶۵۳ میلیارد تومان دارد. این فاصله آماری بیانگر آن است که در پایان بازار، وزن تقاضا همچنان از عرضه بیشتر بوده و خریداران، دست‌کم در بخش مهمی از بازار، موقعیت بهتری نسبت به فروشندگان داشته‌اند.

کاهش ارزش معاملات خرد بازار

ارزش معاملات خرد سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی نیز در سطح ۲۵ هزار و ۱۵ میلیارد تومان ثبت شد؛ رقمی که نسبت به روز گذشته افزایش محسوسی را نشان می‌دهد و از تداوم تحرک معامله‌گران در بازار حکایت دارد. رشد ارزش معاملات معمولا نشانه‌ای مهم در ارزیابی کیفیت روند بازار به شمار می‌رود، زیرا نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران همچنان در حال رصد فعال فرصت‌ها هستند و بازار از منظر نقدشوندگی در وضعیت مناسبی قرار دارد.

با این حال، در کنار این نشانه‌های مثبت، خروج ۷۸۲ میلیارد تومان پول حقیقی از بازار نیز ثبت شد. هرچند این رقم نشان‌دهنده ادامه احتیاط بخشی از سرمایه‌گذاران خرد است، اما در مقایسه با روزهای پرتنش اخیر، عددی سنگین و نگران‌کننده محسوب نمی‌شود. به عبارت دیگر، خروج پول حقیقی در معاملات بیشتر از آنکه نشانه فرار گسترده سرمایه باشد، می‌تواند بازتابی از رفتار محتاطانه بخشی از فعالان بازار در مواجهه با نوسانات شاخص‌ساز تلقی شود.

همچنین صندوق‌های درآمد ثابت نیز با خروج ۳۸۸ میلیارد تومان نقدینگی همراه شدند؛ موضوعی که می‌تواند نشانه‌ای از جابه‌جایی بخشی از منابع میان کلاس‌های مختلف دارایی و تغییر موقت در استراتژی سرمایه‌گذاران باشد. این تحرکات معمولا زمانی پررنگ‌تر می‌شود که بازار سهام پس از چند روز نوسان، در حال یافتن مسیر جدید خود باشد.

به‌طور کلی معاملات آخرین روز کاری هفته را می‌توان متعادل دانست. شاخص کل پس از شروعی مثبت، در نهایت با افتی محدود بسته شد، اما پایداری شاخص هم‌وزن در محدوده سبز، برتری تعداد نمادهای مثبت، سنگینی کفه سفارش‌های خرید و استقبال از سهم‌های دارای گزارش‌های فصلی مناسب، همگی حکایت از آن دارند که نبض تقاضا در بخش مهمی از بازار همچنان فعال است.

رشد ۹۳ درصدی درآمد ناشران بورسی در خرداد

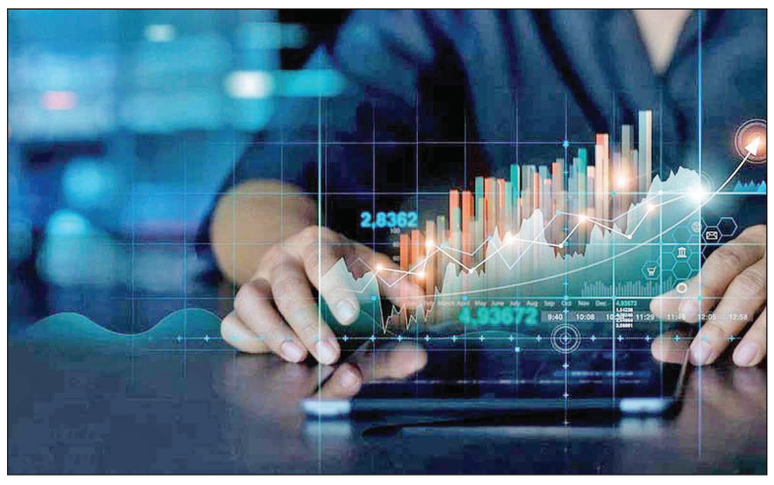

بررسی تازه عملکرد ۴۲۰ ناشر حاضر در بورس و فرابورس نشان می‌دهد مجموع درآمد این شرکت‌ها در خرداد ۱۴۰۵ نسبت به مدت مشابه سال قبل، رشد قابل توجه ۹۳ درصدی را تجربه کرده است؛ رشدی که اگرچه در ظاهر تصویری امیدوارکننده از وضعیت بازار سرمایه ارایه می‌دهد، اما در لایه‌های درونی خود از توزیع نامتوازن رشد میان صنایع مختلف حکایت دارد. داده‌ها نشان می‌دهد در حالی که برخی صنایع کوچک‌تر توانسته‌اند با شتابی بالا درآمد خود را افزایش دهند، برخی از صنایع بزرگ و صادرات‌محور با افت درآمد، کاهش فروش دلاری و آثار ناشی از جنگ و تحولات منطقه‌ای روبرو شده‌اند.

مدیر تحلیل شرکت سبدگردان داریوش با تشریح جزییات این گزارش، اعلام کرد که مجموع درآمد ۴۲۰ ناشر بورسی و فرابورسی در خرداد امسال نسبت به خرداد پارسال ۹۳ درصد افزایش یافته است. با این حال، به گفته او، این رشد در میان گروه‌های مختلف بازار به صورت یکنواخت توزیع نشده و برخی صنایع بیش از سایرین از افزایش نرخ ارز، تغییرات قیمتی و شرایط جدید اقتصادی منتفع شده‌اند.

بر اساس این ارزیابی، صنعت فلزات اساسی در خردادماه رشد ۹۶ درصدی درآمد را به ثبت رسانده است. در مقابل، گروه موسوم به «سایر صنایع» که مجموعه‌ای از صنایع کوچک‌تر از جمله سیمان، دارو، غذایی و زراعی را در بر می‌گیرد، توانسته رشد به مراتب بالاتری معادل ۱۵۷ درصد را تجربه کند. این در حالی است که صنعت محصولات شیمیایی در همین بازه زمانی با افت ۸ درصدی درآمد مواجه شده و گروه خودرو و قطعات و همچنین استخراج کانه‌های فلزی نیز تنها به ترتیب رشد ۱۶ و ۱۵ درصدی را ثبت کرده‌اند.

نکته قابل توجه در این گزارش، نقش پررنگ صنایع کوچک در رشد کلی بازار است. به گفته مدیر تحلیل شرکت سبدگردان داریوش، اگرچه این صنایع سهم پایین‌تری از کل ارزش بازار سرمایه دارند، اما در خرداد ۱۴۰۵ عملکردی فراتر از انتظار از خود نشان داده‌اند و به‌نوعی به موتور محرک رشد درآمدی بازار تبدیل شده‌اند. صنایع سیمان، دارو، غذایی و زراعی که در دسته «سایر صنایع» قرار می‌گیرند، توانسته‌اند در مجموع از درآمد ۲۴۹ همت در خرداد سال گذشته به ۶۴۲ همت در خرداد امسال برسند.

این رشد چشمگیر بیش از هر چیز تحت تأثیر چند عامل مهم رخ داده است؛ نخست افزایش نرخ محصولات در برخی گروه‌ها، دوم رشد نرخ تسعیر ارز نیما و سوم آزادسازی نرخ‌ها در سامانه توافقی. در واقع بخشی از جهش درآمدی شرکت‌ها بیش از آنکه ناشی از افزایش مقداری تولید و فروش باشد، از محل تغییرات قیمتی و اثرات ناشی از رشد نرخ ارز حاصل شده است.

رشد نرخ دلار نیما

در همین زمینه، میانگین نرخ دلار نیما در خردادماه حدود ۱۴۷ هزار تومان اعلام شده که نسبت به خرداد سال قبل رشد قابل توجهی داشته است. همین افزایش نرخ ارز، یکی از کلیدی‌ترین عوامل توضیح‌دهنده رشد ریالی درآمد شرکت‌ها به شمار می‌رود. در کنار این عامل، عملکرد مناسب صنایع غذایی، دارویی و سیمانی نیز سبب شده وزن صنایع کوچک در رشد بازار بیش از گذشته نمایان شود.

بررسی عملکرد شرکت‌ها در مقیاس فصلی نیز تصویر مشابهی را منعکس می‌کند. مقایسه مجموع درآمد ناشران در بهار ۱۴۰۵ با بهار ۱۴۰۴ نشان می‌دهد درآمد شرکت‌ها در مجموع ۷۲ درصد افزایش یافته است. اما همانند آمار خردادماه، در عملکرد بهاری نیز رشد میان صنایع یکسان نبوده و شکاف محسوسی میان صنایع کوچک و بزرگ دیده می‌شود.

در صنعت خودرو و قطعات، درآمد بهار امسال تقریباً بدون تغییر و در محدوده ۱۶۰ همت باقی مانده است؛ موضوعی که بیانگر توقف رشد این صنعت در سطح ریالی است. صنعت فلزات اساسی نیز به دلیل عملکرد ضعیف در فروردین‌ماه، در مجموع بهار رشد ۴۰ درصدی را ثبت کرده است. از سوی دیگر، صنایع استخراج کانه‌های فلزی و محصولات شیمیایی به ترتیب با افت ۱۴ و ۴۰ درصدی درآمد مواجه شده‌اند؛ آماری که نشان می‌دهد برخی از مهم‌ترین صنایع بزرگ بازار سرمایه نتوانسته‌اند همگام با سایر گروه‌ها حرکت کنند.

در نقطه مقابل، سایر صنایع در فصل بهار رشد کم‌سابقه ۱۵۹ درصدی را ثبت کرده‌اند و درآمد آنها از ۶۷۰ همت در بهار سال گذشته به یک‌هزار و ۷۲۸ همت در بهار امسال رسیده است. همین جهش باعث شده بخش مهمی از رشد کلی درآمد بازار توسط صنایع کوچک‌تر جبران و تقویت شود.

اما شاید مهم‌ترین بخش این گزارش، بررسی عملکرد ناشران از منظر دلاری باشد؛ تحلیلی که تصویری متفاوت و واقع‌بینانه‌تر از شرایط بسیاری از صنایع به دست می‌دهد. بر پایه این محاسبات که با استناد به نرخ دلار مرجع سامانه نیما انجام شده، مشخص می‌شود بخشی از رشد ریالی درآمد شرکت‌ها ناشی از تورم و افزایش نرخ تسعیر ارز است و در واقعیت، برخی گروه‌ها از نظر دلاری با کاهش جدی درآمد مواجه شده‌اند.

برای نمونه، صنعت خودرو که از نظر ریالی عملکردی نزدیک به سال قبل داشته، در ارزیابی دلاری با افتی در حدود ۵۰ درصد روبرو شده است. این موضوع نشان می‌دهد اگر اثر رشد نرخ ارز از صورت‌های مالی حذف شود، وضعیت واقعی فروش و درآمد این صنعت به‌مراتب ضعیف‌تر از چیزی است که در ارقام ریالی دیده می‌شود. در میان تمامی صنایع، بیشترین افت دلاری به صنعت محصولات شیمیایی تعلق دارد؛ صنعتی که به گفته این کارشناس، بیش از ۷۰ درصد کاهش درآمد دلاری را تجربه کرده است. افت فروش صادراتی، آثار مستقیم جنگ، آسیب به واحدهای تولیدی، تداوم تحریم‌ها و همچنین مشکلات ناشی از تحولات مرتبط با تنگه هرمز از جمله عوامل اصلی این کاهش عنوان شده‌اند. این مجموعه عوامل باعث شده‌اند یکی از مهم‌ترین صنایع ارزآور بازار سرمایه با فشار مضاعفی مواجه شود.

بر خلاف صنایع بزرگ صادرات‌محور، تنها چند گروه محدود توانسته‌اند حتی در محاسبات دلاری نیز رشد درآمد خود را حفظ کنند. صنایع غذایی، دارویی و سیمانی از جمله گروه‌هایی هستند که نه‌تنها از منظر ریالی، بلکه از منظر دلاری نیز عملکرد مثبتی داشته‌اند. بر اساس این گزارش، درآمد سایر صنایع در خردادماه نسبت به مدت مشابه سال گذشته از منظر دلاری ۲۱ درصد افزایش یافته و در مجموع فصل بهار نیز این رشد به ۲۳ درصد رسیده است؛ عملکردی که برای صنایع کوچک بازار سرمایه، مطلوب و قابل توجه ارزیابی می‌شود.

این در حالی است که صنایع بزرگ‌تر در ماه‌های اخیر بیش از دیگران از شرایط پرریسک سیاسی و منطقه‌ای آسیب دیده‌اند. به گفته مدیر تحلیل شرکت سبدگردان داریوش، صنایع پتروشیمی به صورت مستقیم و صنایع خودرو، استخراج کانه‌های فلزی و بخشی از فلزات اساسی به شکل غیرمستقیم از جنگ آسیب دیده‌اند. حتی برخی شرکت‌های بزرگ همچون فولاد مبارکه و فولاد خوزستان نیز با خسارت‌ها و محدودیت‌هایی مواجه شده‌اند که بر عملکرد آنها سایه انداخته است.

با این همه، رشد نرخ دلار، افزایش قیمت جهانی کامودیتی‌ها و صعود نرخ‌های جهانی پس از تحولات تنگه هرمز، تا حدی به کمک برخی شرکت‌های فلزی و معدنی آمده و زمینه ثبت فروش بهتر را برای آنها فراهم کرده است. بر همین اساس، تحلیلگران معتقدند اگر محدودیت‌هایی که بر شرکت‌هایی نظیر فولاد مبارکه و فولاد خوزستان تحمیل شد وجود نداشت، عملکرد صنعت فلزات اساسی می‌توانست بسیار بهتر از سطح فعلی باشد.

در تشریح دلایل افت عملکرد برخی صنایع بزرگ، این کارشناس بازار سرمایه تاکید کرده است که بخش عمده‌ای از شرکت‌های فعال در صنعت محصولات شیمیایی در جریان جنگ اخیر با آسیب مستقیم روبرو شدند و برخی واحدهای تولیدی مورد حمله قرار گرفتند. به همین دلیل، این شرکت‌ها در سه تا چهار ماه گذشته فروش قابل توجهی نداشتند و بخشی از ظرفیت تولید آنها عملاً از مدار خارج شد. با این حال، اکنون برخی از این شرکت‌ها به تدریج و از طریق انتشار اطلاعیه‌های افشا، از بازگشت بخشی از ظرفیت‌های تولید خود خبر می‌دهند؛ موضوعی که می‌تواند در ماه‌های آینده تا اندازه‌ای به بهبود عملکرد این صنعت منجر شود.

در صنعت خودرو نیز شرایط چندان مطلوب نبوده است. کمبود ورق، کاهش تیراژ تولید و افت قدرت خرید مصرف‌کنندگان از جمله مهم‌ترین عواملی عنوان شده‌اند که فروش این صنعت را در ماه‌های اخیر تحت فشار قرار داده‌اند. بنابراین، حتی اگر در ظاهر درآمد ریالی این گروه نسبت به سال قبل افت شدیدی نداشته باشد، در واقعیت و به‌ویژه در مقیاس دلاری، وضعیت آن نشانه‌های آشکاری از رکود را بروز می‌دهد.

در بخش دیگری از این تحلیل، به چشم‌انداز فصل تابستان برای صنایع مشمول قیمت‌گذاری دستوری نیز اشاره شده است. بر این اساس، صنایع زراعی و دارویی هر سال منتظر ابلاغ نرخ‌های جدید محصولات هستند؛ نرخ‌هایی که معمولاً در اردیبهشت‌ماه اعلام می‌شود. به عنوان نمونه، نرخ شیر خام از ابتدای خرداد از ۴۵ هزار تومان به ۶۰ هزار و ۵۰۰ تومان افزایش یافته است. این موضوع نشان می‌دهد بخشی از فروش ثبت‌شده در فصل بهار هنوز با نرخ‌های سال گذشته محاسبه شده و اثر کامل نرخ‌های جدید هنوز در صورت‌های مالی این شرکت‌ها منعکس نشده است.

بر همین مبنا، اگر شرایط عادی ادامه یابد و شوک جدیدی به بخش تولید و فروش وارد نشود، صنایع زراعی و دارویی می‌توانند در تابستان از محل اعمال کامل نرخ‌های جدید، درآمدهای بهتری را به ثبت برسانند. این چشم‌انداز برای سرمایه‌گذاران بازار سرمایه نیز حائز اهمیت است، زیرا می‌تواند موقعیت صنایع کوچک و نرخ‌گذاری شده را در ماه‌های پیش‌رو تقویت کند.

اخبار

شرط مهم برای بازگشایی سهام عدالت

صدای بورس | مهدی حاجی وند، کارشناس امور سهام عدالت، با اشاره به موضوع بازگشایی نمادهای معاملاتی شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت و امکان معامله دوباره این سهام گفت: باید یک حق را برای سهامداران محفوظ بدانیم و آن این است که افرادی که مالک یک دارایی هستند و اختیار آن را دارند، بتوانند نسبت به مدیریت و فروش آن اقدام کنند. این موضوع در قوانین تجارت نیز مورد تأکید قرار گرفته است. وی ادامه داد: با این حال، باید بررسی کرد که آیا در شرایط فعلی بازار سرمایه، زمان مناسبی برای آزادسازی و معامله‌پذیر شدن دوباره سهام عدالت است یا خیر. بازار سرمایه پس از تعطیلی حدود ۸۰ روزه، هفته بسیار خوبی را پشت سر گذاشت و پیش از جنگ نیز تجربه مشابهی داشتیم. به نظر می‌رسد اگر بازار بتواند در یک مسیر متعادل و صعودی قرار بگیرد، بستر مناسبی برای بازگشت معاملات سهام عدالت فراهم خواهد شد. دستیار سابق رییس سازمان بورس در امور سهام عدالت با تأکید بر ضرورت تدریجی بودن فرآیند آزادسازی سهام عدالت افزود: نکته مهم این است که این اتفاق نباید به‌صورت یک‌باره انجام شود، چرا که آزادسازی کامل و ناگهانی سهام عدالت می‌تواند فشار مضاعفی بر بازار سرمایه وارد کند. بنابراین باید این فرآیند با برنامه‌ریزی و به‌صورت مرحله‌ای انجام شود. حاجی وند با اشاره به ارزش بالای پرتفوی سهام عدالت گفت: ارزش سهام عدالت در حال حاضر بیش از ۲ هزار همت است. بنابراین ممکن است بخشی از سهامداران بدون توجه به ارزندگی این دارایی، صرفاً به دلیل نیاز مالی اقدام به فروش کنند. به همین دلیل، باید سازوکاری طراحی شود که ضمن حفظ حق مالکیت سهامداران، از ایجاد فشار سنگین عرضه در بازار جلوگیری شود. وی درباره نحوه اجرای تدریجی بازگشایی سهام عدالت توضیح داد: در خصوص شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت می‌توان اولویت را به استان‌هایی داد که فرآیندهای قانونی خود مانند برگزاری مجامع و انتخاب هیات مدیره را انجام داده‌اند و سپس بازگشایی آنها صورت گیرد. کارشناس امور سهام عدالت ادامه داد: برای افرادی که روش غیرمستقیم را انتخاب کرده‌اند و سهامدار ۴۹ شرکت هستند نیز می‌توان مدل‌های مختلفی در نظر گرفت. یکی از بهترین روش‌ها این است که امکان فروش سهام به‌صورت مرحله‌ای فراهم شود؛ برای مثال سهامداران در سال نخست بتوانند درصد محدودی از سهام خود را به فروش برسانند و در سال‌های بعد این میزان افزایش پیدا کند. دستیار سابق رییس سازمان بورس در امور سهام عدالت با اشاره به ارزش فعلی سهام عدالت گفت: قیمت‌هایی که آخرین بار سهام عدالت با آن معامله شد مربوط به سال ۱۴۰۰ است، در حالی که امروز پرتفوی سهام عدالت همچنان یک پرتفوی ارزشمند محسوب می‌شود و طبیعی است که بخشی از سهامداران تمایل به فروش آن داشته باشند. وی افزود: در شرایطی که بازار سرمایه در یک مسیر متعادل و مثبت قرار دارد، بازگشایی تدریجی سهام عدالت می‌تواند مدیریت شود. البته در شرایط فعلی که موضوع مذاکرات همچنان با چالش‌هایی همراه است، رشدهای اخیر بازار سرمایه شکننده است و باید با احتیاط بیشتری تصمیم‌گیری کرد. حاجی وند تأکید کرد: اگر بازار سرمایه وارد یک روند متعادل و رو به رشد شود، باید از هم‌اکنون برای بازگشایی سهام عدالت برنامه‌ریزی کرد. این فرآیند باید سه ویژگی داشته باشد؛ نخست اینکه معامله‌پذیری به‌صورت تدریجی انجام شود، دوم اینکه از ایجاد فشار بر بازار جلوگیری شود و سوم اینکه فرهنگ‌سازی لازم برای سهامداران صورت گیرد تا بدانند سهام عدالت یک دارایی ارزشمند است. وی خاطرنشان کرد: سهامداران با نگهداری سهام عدالت علاوه بر دریافت سودهای سالانه، می‌توانند از رشد ارزش این دارایی در سال‌های آینده نیز بهره‌مند شوند؛ چرا که مانند سایر دارایی‌ها، اثر تورم می‌تواند ارزش اسمی و ریالی این دارایی را افزایش دهد.

نرخ بهره و تورم؛ عامل پنهان تضعیف بازار سرمایه

صدای بورس | در ساختارهای اقتصادی پیشرفته، یکی از مهم‌ترین ابزارهای سیاست‌گذاری پولی، تنظیم دقیق نسبت میان نرخ بهره و نرخ تورم است. این دو متغیر کلیدی، نقش تعیین‌کننده‌ای در هدایت نقدینگی، کنترل رفتار سرمایه‌گذاران و ایجاد تعادل میان بازارهای مالی دارند. بر همین اساس، در اغلب کشورهای جهان، فاصله‌ای منطقی و کنترل‌شده در حدود ۲ تا ۳ درصد میان نرخ بهره و تورم حفظ می‌شود؛ فاصله‌ای که به عنوان یک استاندارد پذیرفته‌شده، از انحراف منابع مالی و شکل‌گیری رفتارهای سوداگرانه جلوگیری می‌کند.

با این حال، در اقتصاد ایران این نسبت دچار اختلال جدی شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد فاصله میان نرخ بهره و نرخ تورم در کشور به بیش از ۲۰ درصد رسیده؛ شکافی قابل توجه که پیامدهای گسترده‌ای برای کلیت اقتصاد و به‌طور خاص بازار سرمایه به همراه داشته است. در چنین شرایطی، نرخ بهره عملاً پایین‌تر از واقعیت‌های تورمی تعیین می‌شود. این موضوع به معنای ارایه تسهیلات ارزان‌قیمت به متقاضیان خاص است؛ تسهیلاتی که در بسیاری از موارد نه برای فعالیت‌های تولیدی، بلکه برای بهره‌برداری از فرصت‌های آربیتراژی در سایر بازارها مورد استفاده قرار می‌گیرد. به بیان ساده‌تر، دریافت‌کنندگان وام‌های کلان، منابع مالی ارزان را به سمت بازارهایی هدایت می‌کنند که بازدهی آنها همگام یا حتی بالاتر از تورم حرکت